

Základní škola a mateřská škola Staré Ždánice, okres Pardubice

Staré Ždánice 33, 533 44 Staré Ždánice

e-mail: info@skolastarezdanice.cz, reditelnastarezdanice@gmail.com

tel: 702 019 262, www.skolastarezdanice.cz

Školní vzdělávací program školní družiny

Č.j.:	ŠJ 002/25 – 1. aktualizace
Vypracoval:	Mgr. Barbora Svobodová a Mgr. Petra Kultová
Schválil:	Mgr. Barbora Svobodová
Pedagogická rada projednala dne:	11. 3. 2025
Školská rada schválila dne:	20. 3. 2025
Směrnice nabývá platnosti dne:	1. 4. 2025
Směrnice nabývá účinnosti dne:	1. 5. 2025
Aktualizace provedena dne:	16. 2. 2026
Ustanovení rušící předchozí verze školního řádu:	Tento Vzdělávací program ruší všechny předchozí Vzdělávací programy školní družiny a jejich dodatky.
Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.	

Obsah

1	Identifikační údaje	2
2	Charakteristika školní družiny	3
2.1	Charakteristika školní družiny.....	3
2.2	Materiální podmínky	3
2.3	Personální podmínky	3
2.4	Ekonomické podmínky.....	4
2.5	Podmínky pro přijímání žáků, průběhu a ukončování vzdělávání	4
2.6	Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	4
3	Charakteristika ŠVP	6
3.1	Délka vzdělávání	6
3.2	Cíle výchovy a vzdělávání	6
3.3	Obsah vzdělávání a časový plán vzdělávání	9
3.3.1	Druhy činností	9
3.3.2	Použité zkratky pro průřezová témata	9
3.3.3	Celoroční plán činností	10
3.4	Klíčové kompetence k naplnění volného času	18
3.5	Formy vzdělávání	19
3.6	Podmínky pro výchovu a vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.....	19
4	Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.....	19
5	Hodnocení žáků školní družiny.....	21
5.1	Oblasti hodnocení.....	21
6	Závěr	22

1 Identifikační údaje

Předkladatel:

- název školy: Základní škola a mateřská škola Staré Ždánice, okres Pardubice
- adresa školy: Staré Ždánice 33, 533 44 Staré Ždánice
- ředitel: Mgr. Barbora Svobodová
- vychovatelky: Mgr. Petra Kultová, Martina Zavřelová
- kontakty: tel.: 702 069 280
e-mail: skolastarezdanice@gmail.com
www.skolastarezdanice.cz

Zřizovatel:

- název: Obecní úřad Staré Ždánice
- adresa: Staré Ždánice 11, 533 44 Staré Ždánice
- starosta: Ing. Martin Korunka
- kontakty: tel.: 605 507 182
e-mail: starosta@starezdanice.cz
www.starezdanice.cz

2 Charakteristika školní družiny

2.1 Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí Základní školy Staré Ždánice a je umístěna v přízemí školy. Školní družinu navštěvují žáci této školy a tvoří ji jedno oddělení. Kapacita oddělení školní družiny je 30 žáků.

Účastníci jsou přijímáni na základě těchto kritérií:

- do školní družiny jsou přednostně přijímáni žáci 1. a 2. ročníku,
- do naplnění kapacity jsou dále přijímáni žáci 3. - 5. ročníku.

Provozní doba školní družiny je od 6.30 do 7.40 a od 11.40 do 16.30 hodin.

Vychovatel navozuje radostnou atmosféru a komunikační prostředí, posiluje v žácích kladné city a vytváří pocit bezpečí. Výchovným působením učí vychovatel naplňovat volný čas žáků hodnotným způsobem, obohacuje jejich vzdělání o nové poznatky a dovednosti z nejrůznějších oblastí. Rozvíjí jejich schopnosti a nadání. Upevňuje charakterové vlastnosti a pomáhá vytvářet v psychice žáků bohaté podněty pro neorganizovanou spontánní činnost. Způsob odpočinku a rekreace žáků odpovídá zásadám střídání práce a odpočinku, přispívá k odstranění únavy předchozí školní činnosti. Pomáhá uspokojovat a rozvíjet potřeby a zájmy žáků v souladu s požadavky psychohygieny.

2.2 Materiální podmínky

Školní družina se nachází v přízemí základní školy. Ke své činnosti využíváme jednu místnost, kde mají účastníci možnost využívat prostory k odpočinkovým činnostem, společenským hrám, četbě, didaktickým hrám, hudebním aktivitám, výtvarné a pracovní činnosti.

Dále využíváme tělocvičnu, školní zahradu a místní dětské hřiště. Vybavení hračkami, pomůckami a různými materiály je průběžně obnovováno a doplňováno dle možností školy. ŠD je vybavena tablety, které mohou děti využívat k vyhledávání či zpracovávání informací.

2.3 Personální podmínky

Pedagogické působení v ŠD zajišťují kvalifikované vychovatelky. Dle možností se zúčastňují akreditovaných kurzů zaměřených na práci v ŠD. Vzdělávají se také samostudiem, sledováním nových publikací, knih, odborných článků v časopisech, zajišťují nové náměty pro zájmové a rekreační aktivity v ŠD.

2.4 Ekonomické podmínky

Pobyt účastníka ve školní družině je zpoplatněn. Výše poplatku je stanovena zřizovatelem školní družiny pro každý školní rok a je přílohou tohoto vnitřního řádu školní družiny. Poplatek je splatný v září (na celé období 10 měsíců) nebo v září a v únoru (na pololetí, tedy vždy na 5 měsíců) na účet školy.

Podmínky platby jsou poskytnuty každému rodiči vždy na začátku příslušného školního roku. Vybraný příspěvek je použit na nákup výtvarných pomůcek, pracovní materiál, hry a hračky, vybavení školní družiny a odměny.

2.5 Podmínky pro přijímání žáků, průběhu a ukončování vzdělávání

O přijetí žáka či jeho vyloučení rozhoduje ředitelka školy (dle vyhlášky o zájmovém vzdělávání 74/2005 Sb.). Přijetím žáka se na něj vztahují veškerá práva a povinnosti žáka školní družiny. Podmínkou přijetí žáka k pravidelné činnosti je odevzdání řádně vyplněné přihlášky, jejíž součástí je písemné sdělení zákonného zástupce o rozsahu docházky, způsobu odchodu žáka ze školní družiny

Do školní družiny může být žák přihlášen během celého školního roku, pokud není naplněna její kapacita. Ukončit docházku může žák během celého školního roku na základě písemné žádosti rodičů o vyřazení žáka. Pobyt žáka ve školní družině není nárokový.

Nastane-li skutečnost, že zájem o přijetí žáka do školní družiny je vyšší než umožňuje celková kapacita ŠD, rozhoduje ředitelka školy o přijetí žáka do ŠD na základě těchto kritérií:

1. Věk žáka 2. Dojíždění 3. Sourozenci

Ukončení docházky do školní družiny probíhá na základě písemné žádosti zákonných zástupců, obvykle odhlášením k určitému datu (často ke konci měsíce nebo pololetí). Vyloučení je možné ředitelem školy při porušování vnitřního řádu, ohrožení bezpečnosti či neplacení úplaty.

2.6 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Ve školní družině jsme připraveni vyhledávat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a adekvátně s nimi pracovat. Žákům je věnována individuální péče vychovatelek podle potřeb konkrétního žáka a na základě doporučení ŠPZ. Na základě doporučení ŠPZ mohou s žáky i ve školní družině pracovat asistenti pedagoga.

Úzce spolupracujeme s Pedagogicko-psychologickou poradnou Pardubice a jinými poradenskými zařízeními. Z této spolupráce pak vychází i doporučení do školní družiny.

Mezi činnosti, které může žák ve školní družině pod dohledem vychovatele nebo asistenta vykonávat, patří např. reedukace oslabených dílčích oblastí, příprava na vyučování, vypracování domácích úkolů, výroba pomůcek do výuky apod. Tyto činnosti jsou vždy popsány v IVP a minimálně jednou za půl roku jsou vyhodnocovány ve spolupráci s třídním učitelem.

Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.

3 Charakteristika ŠVP

3.1 Délka vzdělávání

Vzorový časový plán vzdělávání ve dnech školního vyučování:

6:30 – 7:40	spontánní hry dětí, tvořivá činnost dle zájmu dětí, četba
11:40 – 13:00	odpočinková činnost
13:00 – 15:00	rekreační a zájmové činnosti
15:00 – 16:30	odpočinková činnost

Mezi uvedenými činnostmi ve školní družině nelze stanovit pevné hranice, neboť se prolínají a jsou přizpůsobovány účastníkům, jejich přáním, náladě a současným potřebám. V době školní družiny navštěvují také účastníci kroužky pořádané školou, do kterých jsou přihlášení.

Ve dnech ředitelského volna a v době prázdnin:

Provoz je zajištěn od 7:40 – 14:00 a to pouze tehdy, je-li přihlášeno nejméně 15 žáků.

Ředitelka ZŠ dá v dostatečném časovém předstihu (na základě schválení zřizovatele a podle písemného vyjádření rodičů) na vědomí rodičům změnu v provozu ŠD během školních prázdnin či ředitelského volna. Školní družina v době provozu o školních prázdninách avizuje i jiné než „běžné“ aktivity - výlety, exkurze, pobyty v přírodě, širší nabídku sportovních aktivit atd.

O hlavních prázdninách je provoz školní družiny zajištěn první dva týdny v červenci a to za stejných podmínek. V době od 3. týdne července až do konce prázdnin je školní družina uzavřena z důvodu čerpání dovolené.

3.2 Cíle výchovy a vzdělávání

Školní družina se zaměřuje především na tyto výchovné oblasti a chce v nich rozvíjet základní klíčové kompetence.

- Vzdělávání ke zdravému životnímu stylu
- Posilování komunikačních dovedností
- Odpovědnost za své chování
- Ovládnutí negativních citových reakcí
- Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- Formování životních postojů
- Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

- **Výchova ke zdravému životnímu stylu**
 - výchova k odpovědnosti za svou osobu a zdraví
 - výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
 - dodržování osobní hygieny
 - rozvoj pohybové činnosti (tělovýchovné chvílky, pohybové hry v přírodě a tělocvičně)
 - předcházet nemocem dětí vhodným oblečením a otužováním (za příznivého počasí pobyt venku)
 - rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby

- **Posilování komunikačních dovedností**
 - kultivace slovního i mimoslovního projevu
 - rozvíjení slovní zásoby
 - schopnost vyjádřit se a naslouchat
 - uplatnění se v kolektivu
 - tolerance, ohleduplnost a otevřená komunikace

- **Odpovědnost za své chování**
 - řešení různých situací
 - pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
 - důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
 - posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

- **Ovládání negativních citových reakcí**
 - vypořádání se se stresem
 - řešení životních situací
 - vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy

- **Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině**
 - kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
 - posilování pozitivního myšlení
 - objektivní hodnocení činnosti každého člena

- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
 - temperament, vlastní fantazie, postoje, hodnoty
 - rozvoj zručnosti, jemné motoriky
 - vést k přátelství a soudržnosti s dětmi jiných národností
 - učit děti vnímat různost kulturních komunit
- **Formování životních postojů**
 - vytváření společensky žádoucích hodnot
 - vytváření základů právního vědomí
 - úcta, porozumění, tolerance
 - schopnost a ochota pomoci
 - vytvoření vlastního sebevědomí
 - probouzet v žácích kladný přístup ke škole a vzdělání, motivovat je pro celoživotní učení
 - posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
 - prevence sociálně patologických jevů-drogy, alkohol, kouření, šikanování, vandalismus, násilné chování
 - podobnost a odlišnost lidí
 - rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání
 - **Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování**
 - možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně-vzdělávací práce školní družiny
 - přinášet nové podněty, obohacovat poznatky jeho učení, poznání

3.3 Obsah vzdělávání a časový plán vzdělávání

Obsah vzdělávání ŠD navazuje v některých částech na ŠVP školy a je uspořádán podle tematických celků, které zahrnuje RVP do učebního plánu pro I. stupeň ZŠ.

3.3.1 Druhy činností

Pravidelné činnosti

- zájmové činnosti esteticko výchovné, pracovně technické, přírodovědné, hudební, literární, dopravní, výtvarné, tělovýchovné...
- rekreační činnosti – vycházky, pohybové hry v místnosti, hry na hřišti, v hry v parku apod.
- příprava na vyučování – pouze formou didaktických her

Příležitostné činnosti

- besídky, sportovní soutěže, oslava Dne dětí a podobně.

Spontánní činnosti

- hry na hřišti, v přírodě, v parku či v místnosti dle vlastního výběru žáků (žáci si vybírají z několika nabízených možností a dbají pokynů vychovatele)

Činnosti a výchovné působení vychovatelů vychází z požadavků pedagogiky volného času. Důležitý je požadavek samostatnosti, dobrovolnosti, seberealizace, aktivity, zajímavosti, přitažlivosti a pestrosti ve všech oblastech činnosti ŠD. Školní družina také umožňuje žákům účast na školních zájmových kroužcích.

3.3.2 Použité zkratky pro průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova	OSV
- Výchova demokratického občana	VDO
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	EGS
- Multikulturní výchova	MKV
- Enviromentální výchova	EV
- Mediální výchova	MDV

3.3.3 Celoroční plán činností

Vzdělávací program ŠD je rozdělen do bloků odpovídajících ročním obdobím.

PODZIM (září, říjen, listopad)

Úvodní část bloku je zaměřena na adaptaci žáků na prostředí školní družiny, zejména u žáků 1. ročníku Základní školy. Důraz je kladen na vytváření bezpečného a přátelského prostředí, seznámení s pravidly družiny, podporu vzájemné komunikace, spolupráce a respektu mezi žáky.

Součástí činností je také si přiměřenou a zážitkovou formou seznamování a prohlubují povědomí o významných událostech vztahujících se k podzimnímu období (např. sv. Václav, sv. Martin, dušičky, Halloween, atd.).

V rámci tematických a zájmových činností se žáci seznamují s podzimními změnami v přírodě, se sklizní plodin a významem lidské práce. Poznatky získávají prostřednictvím pozorování, vycházek do okolí školy, pracovních a výtvarných aktivit, tvoření z přírodnin a skupinových her.

Závěr bloku je věnován upevňování poznatků o živé i neživé přírodě, o proměnách počasí a o ochraně životního prostředí. Aktivity podporují rozvoj tvořivosti, manuální zručnosti, vztahu k přírodě i schopnosti spolupráce v kolektivu.

Výchovně-vzdělávací cíl (hlavní)	Dílčí cíle / očekávané výstupy žáka	Obsah, činnosti a prostředky (jak cíle naplňujeme)
Porozumění podzimu jako období proměn v přírodě a sklizně	<ul style="list-style-type: none">- žák rozpozná znaky podzimu- chápe význam sklizně a lidské práce- rozlišuje ovoce × zeleninu- pojmenuje základní přírodní jevy	<ul style="list-style-type: none">- vycházky do okolí školy- pozorování přírody, práce s přírodninami- třídění plodů, ochutnávky, smyslové hry- práce na školní zahradě- výroba draků, větrníků- rozhovory o počasí, práce s kalendářem přírody
Rozvoj vztahu k místu, tradicím a kulturním hodnotám	<ul style="list-style-type: none">- žák zná vybrané místní tradice- respektuje kulturní a společenská pravidla	<ul style="list-style-type: none">- tematické projekty k tradicím (např. svatováclavská a svatomartinská tradice)

	<ul style="list-style-type: none"> - vnímá hodnotu spolupráce a sounáležitosti 	<ul style="list-style-type: none"> - návštěva místních památek (např. kostel sv. Václava, Škroupova síň v Osicích) - dramatizace, vyprávění, výtvarné zpracování
Podpora zdravého sebevědomí, samostatnosti a odolnosti	<ul style="list-style-type: none"> - žák zvládá základní sebeobsluhu - dokončí započatou činnost - vyjadřuje svůj názor přiměřenou formou - přiměřeně reaguje na neúspěch 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamovací hry na začátku roku - spoluvytváření pravidel družiny - skupinové úkoly s rozdělením rolí - reflexe činností, oceňování pokroku
Rozvoj komunikativních dovedností	<ul style="list-style-type: none"> - žák komunikuje s vrstevníky i dospělými - rozšiřuje slovní zásobu - dokáže formulovat myšlenku a naslouchat druhým 	<ul style="list-style-type: none"> - komunitní kruh - jazykové hry, hádanky, práce s textem - dramatizace, prezentace výrobků - hudební a rytmické aktivity - písně, říkadla a básně s podzimní tematikou
Podpora prosociálního chování a empatie	<ul style="list-style-type: none"> - žák spolupracuje ve skupině - respektuje pravidla - dokáže nabídnout pomoc - přijímá odlišnosti druhých 	<ul style="list-style-type: none"> - kooperativní hry - společné vytváření pravidel - řešení modelových situací - reflexe vztahů ve skupině
Rozvoj tvořivosti a pracovních dovedností	<ul style="list-style-type: none"> - žák využívá různé výtvarné techniky - pracuje bezpečně s pomůckami - rozvíjí jemnou i hrubou motoriku 	<ul style="list-style-type: none"> - tvoření z přírodnin - práce s barvou (velké formáty, kombinované techniky) - stříhání, lepení, modelování - výzdoba školní družiny - výtvarné práce s podzimní tematikou
Rozvoj poznávacích schopností a základních gramotností	<ul style="list-style-type: none"> - upevňuje logické představy - orientuje se v pravidlech silničního provozu - orientuje se v čase (roční období, dny) 	<ul style="list-style-type: none"> - didaktické hry - práce s kalendářem - matematické hry a soutěže - logické úlohy přiměřené věku - dopravní výchova
Budování environmentální odpovědnosti	<ul style="list-style-type: none"> - žák chápe potřebu ochrany přírody - šetrně zachází s materiály - podílí se na péči o prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - třídění odpadu - péče o školní zahradu - diskuse o ochraně přírody - tvoření z recyklovaných materiálů

ZIMA (prosinec, leden, únor)

Období prosince je ve školní družině zaměřeno na prožívání adventního a vánočního času v širších kulturních a společenských souvislostech. Žáci se seznamují s tradicemi Vánoce (včetně křesťanského příběhu narození Ježíše) přiměřenou a citlivou formou, s důrazem na hodnoty jako je rodina, vzájemná pomoc, solidarita a mezigenerační porozumění.

Prostřednictvím vánočních a zimních příběhů, lidových zvyků, písní, pranostik a tvořivých činností si žáci upevňují povědomí o kulturním dědictví regionu. Součástí bloku jsou také tradice spojené s obdobím masopustu a karnevalu.

V návaznosti na podzimní pozorování přírody se zaměřujeme na proměny zimní krajiny, přírodní zákonitosti a základní jevy související s počasím. Průběžně jsou zařazovány jednoduché pokusy a experimenty z oblasti přírodovědy (např. vlastnosti vody, sněhu a ledu), které podporují zvědavost a badatelský přístup.

Důležitou součástí zimního období je také podpora zdravého životního stylu – prevence nemocí, otužování, pohyb na čerstvém vzduchu a péče o vlastní zdraví. Žáci si prohlubují znalosti o fungování lidského těla přiměřenou formou.

U mladších žáků (zejména 1. ročníku Základní škola) je kladen důraz na upevňování sebevědomí, samostatnosti a pozitivního vztahu ke škole. Starší žáci jsou vedeni k větší odpovědnosti, spolupráci a podílu na přípravě společných akcí družiny.

Výchovně- vzdělávací cíl (hlavní)	Dílčí cíle / očekávané výstupy žáka	Obsah, činnosti a prostředky (jak cíle naplňujeme)
Porozumění zimním přírodním jevům a změnám v přírodě	<ul style="list-style-type: none">- žák rozpozná znaky zimy- chápe základní potřeby lidí, zvířat a rostlin v zimě- orientuje se v základních pojmech (mráz, led, sníh, oběžná dráha Země)- bezpečně se pohybuje v zimním terénu	<ul style="list-style-type: none">- pozorování zimní přírody- krmení ptactva- vycházky, sledování stop ve sněhu- jednoduché pokusy (skupenství vody, rychlení větviček)- práce s encyklopedií, globusem a mapou
Rozvoj samostatnosti a odpovědnosti	<ul style="list-style-type: none">- žák pečuje o své věci- dodržuje pravidla bezpečnosti- ví, jak se zachovat v nebezpečné situaci	<ul style="list-style-type: none">- opakování pravidel bezpečnosti- modelové situace (setkání s cizí osobou)- spoluvytváření pravidel chování

<p>Seznámení s adventními, vánočními a masopustními tradicemi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žák zná základní české tradice - chápe jejich kulturní význam - respektuje různé tradice a hodnoty 	<ul style="list-style-type: none"> - tematické projekty (Mikuláš, Vánoce, Tři králové, Masopust) - návštěva místních památek (např. kostel sv. Mikuláše, jesličky v kostele sv. Václava) - výroba tradičních dekorací - příprava vystoupení pro rodiče či seniory - zapojení do Tříkrálové sbírky (Charita ČR)
<p>Rozvoj kulturního a estetického cítění</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žák reprodukuje krátké texty, písně, koledy - vyjadřuje se hudbou, pohybem a výtvarně - dokáže ocenit humor a použít jej přiměřeně 	<ul style="list-style-type: none"> - zpěv koled, práce s rytmem - dramaturgie příběhů - výtvarné zpracování zimních motivů - nácvik vystoupení - písně, říkadla a básně se zimní tematikou
<p>Podpora zdravého životního stylu a pohybových dovedností</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žák ví, jak se chránit před zimou a nemocí - zvládá základní pohyb v zimním prostředí - pojmenuje části těla a jejich základní funkce 	<ul style="list-style-type: none"> - pobyt venku, zimní hry - rozhovory o zdraví a prevenci nemocí - pohybové aktivity zaměřené na správné dýchání - tematické činnosti o lidském těle
<p>Podpora empatie, spolupráce a radosti ze sdílení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žák spolupracuje ve skupině - prožívá radost z obdarování druhých - dokáže přijmout úspěch i neúspěch 	<ul style="list-style-type: none"> - komunitní kruh - výroba dárků a přání - společná výzdoba družiny - příprava vystoupení - mezigenerační setkání
<p>Rozvoj zvědavosti a badatelských dovedností</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žák klade otázky a hledá odpovědi - pracuje s informacemi - provádí jednoduché pokusy 	<ul style="list-style-type: none"> - experimenty (led, sníh, voda) - pozorování hvězdné oblohy - práce s knihou a encyklopedií - diskuse o vesmíru a planetární soustavě

JARO (březen, duben, květen)

Jarní období ve školní družině navazuje na dlouhodobé pozorování proměn přírody během roku. S příchodem teplejších dnů je větší část činností přesouvána do venkovního prostředí – na školní zahradu a do okolí školy. Žáci zde prostřednictvím přímého pozorování, pohybu a praktických aktivit vnímají probouzející se přírodu a změny, které jaro přináší.

Seznamují se s charakteristickými znaky jarního období, podmínkami růstu rostlin a významem lidské práce v přírodě. Uvědomují si, že člověk je součástí přírody i společnosti a svým chováním může životní prostředí pozitivně i negativně ovlivňovat. Důraz je proto kladen na rozvoj osobního vztahu k přírodě a odpovědného jednání.

Významnou součástí tohoto období jsou také tradiční jarní svátky a slavnosti, zejména Velikonoce, které jsou žákům přibližovány v kontextu lidových zvyků, symboliky a kulturních tradic. Dále se věnujeme aktivitám spojeným se Dnem Země, Dnem matek. Prostřednictvím těchto událostí si žáci upevňují vztah k místu, kde žijí, a podílejí se na přípravě společných akcí a vystoupení.

Blok podporuje rozvoj tvořivosti, komunikativních dovedností, pohybové aktivity i schopnosti spolupracovat. Současně vede žáky k větší samostatnosti, odpovědnosti za vlastní jednání a k uvědomění si hodnoty života ve všech jeho podobách.

Výchovně-vzdělávací cíl (hlavní)	Dílčí cíle / očekávané výstupy žáka	Obsah, činnosti a prostředky (jak cíle naplníme)
Rozvoj vnímavosti k proměnám jarní přírody	<ul style="list-style-type: none">- žák rozpozná znaky jara- pozoruje změny v přírodě a dokáže je popsat- chápe základní podmínky růstu rostlin	<ul style="list-style-type: none">- pravidelné vycházky a pobyt na školní zahradě- pozorování rašení, růstu rostlin- pokusy s klíčením semen- práce s encyklopedií, lupou
Budování osobního vztahu k přírodě a odpovědnosti za ni	<ul style="list-style-type: none">- žák si uvědomuje význam ochrany přírody- chová se šetrně k životnímu prostředí- rozlišuje vhodné a nevhodné chování v přírodě	<ul style="list-style-type: none">- jarní práce na zahradě- Den Země – projektové aktivity- diskuse o vlivu člověka na přírodu- třídění odpadu- šipkovaná

Rozvoj pohybových a praktických dovedností	<ul style="list-style-type: none"> - žák bezpečně zvládá pohybové aktivity venku - rozvíjí koordinaci oko–ruka - používá přiměřeně pracovní náčiní a pomůcky 	<ul style="list-style-type: none"> - tradiční jarní hry (kuličky, skákání přes švihadlo, míčové hry) - práce na zahradě - výtvarné a pracovní činnosti (pletení, barvení vajíček)
Rozvoj komunikativních a jazykových dovedností	<ul style="list-style-type: none"> - žák samostatně formuluje myšlenky - vede dialog bez ostychu - rozšiřuje slovní zásobu 	<ul style="list-style-type: none"> - komunitní kruh - popis pozorovaných jevů - jazykové hry (rýmy, synonyma, antonyma) - prezentace projektů
Podpora tvořivosti a estetického vnímání	<ul style="list-style-type: none"> - žák vyjadřuje své prožitky výtvarně, hudebně či dramaticky - experimentuje s barvami a technikami 	<ul style="list-style-type: none"> - výtvarné zpracování jarních motivů - barvení kraslic - příprava vystoupení - výroba dáreků ke Dni matek
Seznámení s jarními tradicemi a kulturním dědictvím	<ul style="list-style-type: none"> - žák zná základní velikonoční a jarní tradice - chápe jejich symboliku přiměřeně věku - podílí se na přípravě slavností 	<ul style="list-style-type: none"> - velikonoční dílny - Čarodějnice - návštěva místních památek (např. kostel sv. Václava / sv. Mikuláše) - návštěvy v knihovně
Rozvoj samostatnosti a odpovědnosti	<ul style="list-style-type: none"> - žák odpovídá za své chování - dokáže zhodnotit své silné a slabé stránky - spolupracuje ve skupině 	<ul style="list-style-type: none"> - skupinové projekty - spoluvytváření pravidel na pobyt venku - reflexe činností
Podpora vztahu k rodině a mezilidským hodnotám	<ul style="list-style-type: none"> - žák váží si práce druhých - projevuje ohleduplnost - zapojuje se do přípravy společných akcí 	<ul style="list-style-type: none"> - příprava programu ke Dni matek - společné slavnosti - rozhovory o povolání rodičů

LÉTO (červen, polovina července)

Letní období přináší převažující pobyt venku – na školní zahradě, hřišti, v parku či u rybníka. Děti se prakticky seznamují s biologickou rozmanitostí, ekosystémy a s každodenními proměnami přírody. Pozorování života hmyzu, rostlin a ptáků jim pomáhá chápat význam spolupráce, tolerance a ohleduplnosti.

Letní činnosti podporují samostatnost, iniciativu a schopnost spolupracovat. Sběr a zpracování léčivých bylin, péče o zahradu a okolí posilují cit pro prostředí, ve kterém žijí. Symbolickým zakončením školního roku jsou výlety, sportovní aktivity a slavnostní rozloučení s páťáky.

Součástí tohoto období je také škola v přírodě, která je tematicky samostatná a umožňuje intenzivní rozvoj praktických dovedností, poznávání přírody a zážitkové učení.

Výchovně- vzdělávací cíl (hlavní)	Dílčí cíle / očekávané výstupy žáka	Obsah, činnosti a prostředky (jak cíle naplňujeme)
Poznávání přírody a ekosystémů, odpovědný vztah k životnímu prostředí	<ul style="list-style-type: none">- žák rozeznává některé ekosystémy- chová se ohleduplně k přírodě- vnímá vliv člověka na prostředí	<ul style="list-style-type: none">- pozorování hmyzu, ptáků, rostlin- sběr a zpracování léčivých bylin- péče o zahradu a okolí
Podpora sebevědomí a iniciativy	<ul style="list-style-type: none">- žák samostatně i ve skupině plánuje a realizuje činnosti- učí se prosadit a zároveň respektovat druhé	<ul style="list-style-type: none">- skupinové hry- organizace her a aktivit- účast na přípravě slavností
Rozvoj kolektivního citění a přátelství	<ul style="list-style-type: none">- žák spolupracuje ve skupině- upevňuje vztahy s kamarády- rozvíjí empatii a toleranci	<ul style="list-style-type: none">- týmové hry- společné výlety a projekty- rozloučení s páťáky
Poznávání koloběhu vody a významu pro život	<ul style="list-style-type: none">- žák chápe význam vody pro přírodu a člověka- učí se experimentovat s vodou	<ul style="list-style-type: none">- hry s vodou, přelévání, tvoření „rybníčků“ v písku- pozorování přírodních jevů, dešťová voda, vodní cyklus

Rozvoj pohybových a praktických dovedností	<ul style="list-style-type: none"> - žák posiluje vytrvalost a koordinaci - bezpečně se pohybuje v přírodě - rozvíjí manuální zručnost 	<ul style="list-style-type: none"> - dlouhé vycházky, chůze v přírodních podmínkách - sportovní a pohybové hry - práce na zahradě a při rukodělných činnostech
Rozvoj komunikativních, jazykových a tvůrčích dovedností	<ul style="list-style-type: none"> - žák vyjadřuje své myšlenky a prožitky - procvičuje slovní zásobu a řeč - tvořivě se vyjadřuje výtvarně, dramaticky a hudebně 	<ul style="list-style-type: none"> - vyprávění o zážitcích - výtvarné a hudební improvizace - dramatické hry a prezentace
Seznámení s kulturními tradicemi a slavnostmi	<ul style="list-style-type: none"> - žák zná význam MDD, Svatojánské noci a dalších akcí - aktivně se podílí na jejich přípravě 	<ul style="list-style-type: none"> - příprava oslavy MDD - loučení s pátáky
Podpora samostatnosti a odpovědnosti	<ul style="list-style-type: none"> - žák plánuje a organizuje své činnosti - chápe důsledky svého jednání 	<ul style="list-style-type: none"> - projektové činnosti - individuální a skupinové aktivity - reflexe a hodnocení

3.4 Klíčové kompetence k naplnění volného času

1. Kompetence k učení

- Žák realizuje vlastní nápady, využívá vhodné postupy je motivován k dokončení práce. Umí svoji práci zhodnotit.

2. Kompetence k řešení problému

- Žák se zapojuje do všech fází činnost-plánování, příprava, realizace, hodnocení. Žák je veden k tomu, že vyhýbání se problému nevede k cíli. Je motivován k řešení problému, příchodu s novým řešením. Je kreativní a flexibilní. Svá rozhodnutí se učí obhajovat, uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí.

3. Kompetence komunikativní

- Při přípravě činností žáky vedeme k prezentaci vlastních názorů a nápadů. K vhodné slovní i mimoslovní komunikaci se spolužáky i dospělými. Dokáže vyjádřit své pocity, názory a učí se naslouchat jiným názorům.

4. Kompetence sociální a personální

- Žák se podílí na vytváření pohodové atmosféry, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné i nevhodné chování, dokáže se prosadit i podřídit, vnímá potřeby jiných, respektuje společně dohodnutá pravidla.

5. Kompetence občanské

- Žák si uvědomuje svá práva i povinnosti, práva a povinnosti ostatních, vnímá agresivitu, nespravedlnost, šikanu a dovede se jim bránit, dbá na osobní zdraví i zdraví druhých, chová se zodpovědně, váží si tradice a kulturního dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým hodnotám a přispívá k rozvoji kvalitního kulturního prostředí.

6. Kompetence k trávení volného času

- Žák umí účelně trávit volný čas, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

3.5 Formy vzdělávání

- činnost pravidelná – je dána týdenní skladbou zaměstnání, představuje zejména organizované aktivity zájmového charakteru
- činnost příležitostná – tyto činnosti nejsou zahrnuty do týdenní skladby
- nabídka spontánních aktivit – zahrnují každodenní individuální klidové aktivity po obědě, při pobytu venku, po organizované činnosti, nebo na ranní či koncové družině

3.6 Podmínky pro výchovu a vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Účastníkům se SVP je poskytována podpora v oblasti personální. Jde o dostatečné zajištění aktivit ve školní družině pedagogickým pracovníkem, který je plně informován o druhu zdravotního postižení nebo zdravotního znevýhodnění, popřípadě o účastníkovi ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Aktivity účastníků jsou přizpůsobeny věku a speciálně vzdělávacím potřebám. Vykonnávají je dobrovolně, na základě jejich zájmu a motivace, měly by jim přinášet kladné emoce, radost a uspokojení. Vychovatelka úzce spolupracuje s ostatními učiteli, při případném řešení problémů s chováním účastníka. Pro účastníky mimořádně nadané zajišťujeme v možné míře aktivity náročnější, zaměřené na rozvoj tvořivosti, spolupráce a emocionální inteligence.

4 Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Bezpečnost a ochranu zdraví účastníků ve školní družině zajišťuje vychovatelka školní družiny (případně jiný určený zaměstnanec školy). Žáci jsou povinni respektovat pokyny vychovatelky. Všichni účastníci zájmového vzdělávání ve školní družině se řídí školním řádem a vnitřním řádem školní družiny.

- ve všech vnitřních i vnějších prostorách školy platí zákaz kouření včetně elektronických cigaret
- účastníkům není dovoleno opouštět bez dovolení oddělení školní družiny
- účastníci mohou manipulovat s okny a zařízením oddělení pouze na přímý pokyn vyučujícího nebo zaměstnance školy, nestoupají na lavice a židle

- po celou dobu provozu školní družiny se účastník chová tak, aby sobě ani jinému neublížil, nepůsobil úraz a škodu jinému účastníkovi a neničil zařízení školní družiny. Bez dozoru nepoužívá nůžky, ani další ostré předměty, které by mohly vést k sebepoškození či k úrazu druhé osoby
- neběhá po chodbě a prostorách školy
- z bezpečnostních a hygienických důvodů se účastníci musí na pobyt ven převlékat do vhodného oděvu a přezout se do sportovní obuvi (rozlišovat obuv do tělocvičny a na ven)
- všichni zaměstnanci školy při vzdělávání a během souvisejícího provozu školy přihlíží k základním fyziologickým potřebám dětí. Vytváří podmínky pro jejich zdravý vývoj a předchází vzniku sociálně patologických vlivů, poskytují žákům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví
- vychovatelka ŠD sleduje zdravotní stav účastníků a v případě náhlého onemocnění žáka informují ihned vedení školy a rodiče
- v případě úrazu zajistí vychovatelka žákovi první pomoc, v případě vážnějšího poranění lékařské ošetření. Poté informuje zákonného zástupce, ředitele a vyplní záznam o úraze.
- v případě jakéhokoliv problému se účastníci obrací na paní vychovatelku – ta věc okamžitě řeší
- školní družina nabízí rovné příležitosti všem účastníkům, je zakázáno ponižování, zesměšňování, tělesné ubližování a veškerá činnost, která by vedla k ohrožování zdraví žáků, platí zákaz vnášení věcí a látek ohrožujících bezpečnost a zdraví (zbraně, omamné látky, alkohol)
- účastníci jsou povinni bezodkladně informovat vychovatelku o všech projevech šikany nebo diskriminace, nepřátelství a násilí
- vychovatelka ŠD provádí poučení žáků o hygieně, bezpečnosti, ochraně zdraví a chování ve školní družině, hlavně v prvním týdnu školního roku, ale i příležitostně v průběhu roku
- před každou akcí pořádanou školní družinou jsou účastníci vždy důkladně poučeni vzhledem k povaze dané aktivity
- při nevolnosti, onemocnění nebo úrazu účastníka vyrozumí vychovatelka zákonného zástupce, který si účastníka osobně převezme. Účastníka v žádném případě nelze uvolnit ze školy bez doprovodu oprávněné dospělé osoby.

Postup při řešení úrazu:

- účastníci neprodleně vyrozumí vychovatelku
- vychovatelka poskytne první pomoc a je-li to nutné, zajistí odborné ošetření
- o druhu a způsobu zranění vychovatelka provede záznam do Knihy úrazů

Hygienické podmínky školní družiny

Hygienické zázemí odpovídá požadavkům hygieny. Vychovatelka školní družiny dbá na vhodnou strukturu činností a skladbu zaměstnání, na dodržování bezpečnosti při všech činnostech. Dbá na dodržování pitného režimu. Žáci jsou na začátku, v průběhu i na konci školního roku seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů, her a hraček a jsou soustavně poučováni o zásadách správného chování nejen ve škole ale i mimo ni.

5 Hodnocení žáků školní družiny

Účastníci se učí hodnotit spolužáky i sami sebe-vedeme účastníky ke kritičnosti, k ocenění dobrých výkonů a chování. Vychovatelka si průběžně, neformálně hodnotí svou práci. Hledá nové metody, které by postupně vedly ke kvalitnějším výsledkům.

5.1 Oblasti hodnocení

- individuální potřeby žáka (zohledňování individuality žáka)
- spolupráce s rodinami žáků a širší komunitou (zapojení rodičů, otevřená komunita školy)
- vzdělávání (metody a formy, prostor pro žákovu tvořivost, samostatné objevování a tvůrčí činnosti, rozvoj klíčových kompetencí, apod.)
- klima školní družiny (vztahy mezi žáky, žáky a pedagogy, důvěra v pedagogický sbor, respektování osobnosti žáka,..)
- hodnocení žáků (podpora sebehodnocení, rozmanitost nástrojů hodnocení, kritéria hodnocení, zpětná vazba na hodnocení)
- práce vychovatelky (sebehodnocení práce, podpora a pomoc žákům, spolupráce s rodiči ostatními pedagogy školy, další vzdělávání)
- materiální, technické, ekonomické a hygienické podmínky

6 Závěr

Cílem je připravit žáka pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

„Posláním od začátku do konce budiž hledati a nalézati způsob, který by umožnil, aby učitelé méně učili, žáci se však více naučili, aby ve školách neměl místa křik, pocit ošklivosti, vědomí marné práce.“

Jan Amos Komenský